

DÉLMAGYARORSZÁG

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

79. évfolyam, 98. szám
1989. április 27., csütörtök

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Gályarabból kormányos?

Gregor József vállalja az operavezetést
Pál Tamás lesz a zenekar élén?

Egy héten belül a tegnap délelőtti volt a második — viharos és ellentmondásos hangulatú — operatagozati értekezlet a Szegedi Nemzeti Színházban. A pénteki első — amint arról hírt adtunk — az intézményt fenntartó városi tanács vezetői azt jelentették be, hogy Oberfrank Géza, bár főállásban a következő szezonban az Operaház zeneigazgatói teendőit látja el, még egy évig Szegeden is folytatja munkáját; azért vállalta ezt, hogy elég idő legyen megtalálni a szegedi opera élére a megfelelő szakembert és a tagozat munkája folyamatos lehessen; pénteken egyszersmind bejelentette, mielőtt ennél jobb megoldást találnak — kész azonnal átadni posztját. Nos, ez megtörtént, bár a fenntartók tegnap csak félmegoldásra tettek javaslatot.

Müller Józsefné tanácselnök-helyettes arról tájékoztatta a társulat tagjait, hogy Gregor József igent mondott a felkérésre; elvállalta az operatársulat művészeti vezetését. A nagy népszerűségnek örvendő, s tavalyelőtt emlékezetesen visszhangos körülmények között Győrbe szerződött énekművész három feltételhez kötötte „igen”-jét: 1. Kérdezzék meg a társulatot arról, hogy tagjai elfogadják-e személyét; 2. egy évre szóló megbízást kapjon; 3. az önálló Szegedi Szimfonikus Zenekar élére Pál Tamás karmester kerülhessen. A tanácselnök-helyettes elmondta; ha a feltételek teljesülnek, Gregor kinevezésére tesznek javaslatot a tanács végrehajtó bizottságának, s kinevezése esetén vele közösen próbálják föllelni azt a szakembert, aki első karmesterként dolgozhatna a színházban.

Ezután olyanfajta vita keletkezett, amelyhez nagyon

hasznosokat szinte minden magyar állampolgár kénytelen elszenvedni mostanában; a szegedi operatársulat éppúgy hasonló pillanatnyilag egy felbolydult méhkaszhoz, mint ebben az országban sok-sok más munkahely. Ráadásul a vezetőváltás általánosan jellemző gyötrelmeit itt még dúsítja, hogy — művészeti intézményről lévén szó — az emberek és teljesítményeik méréséhez a létező objektív mércék mellett szubjektív is használószak. Ezért (is): az első egyszerű kérdésre, hogy tudniillik miként lehetett összesen négy nap alatt egészen másféle „megoldásokra” jutni, dacára, hogy időigényesen nevezetett a dolog még pénteken, a következő a válasz: a múlt heti megbeszélésen szinte kizárólag azok szövegezték meg, akiknek az a véleményük, hogy a társulat súlyos belső problémákkal küzd; többen kifejezték, hogy mellékállásban nem tartják megoldhatónak az operavezetést; Oberfrank Géza ezért a feszült hangulatú értekezlet után arra az elhatározásra jutott, hogy mégsem vállalja a következő évadot, s ezt közölte a színház és a tanács vezetőivel. Aki erre — az elmúlt hét végén — tárgyalássorozatot folytattak Gregor Józseffel.

A számtalan ág-bogú, ám — a péntekivel ellentétben — több szakmai érveléssel megrakott és kevesebb személyes elfogultságot tükröző vitából (amely teljességében itt földidézhetetlen) kiderült végül; az, hogy Szegeden viszonylag hosszú ideje színvonalas operatársulat működik,

s bár ez a magyar (általános és színházi) viszonyok között már-már esodának számít — mégis; tény; hogy az is maradjon, érdemes felül-emelkedni a művészi munkát mindenütt a világon kísérő személyes érzékenységeken; a remélhetően közös cél, a magas színvonalú szegedi operajátszás jövője érdekében érdemes értelmes kompromisszumokat kötni.

Mindezek jegyében a társulat (egy ellenszavazattal) elfogadta az elé tart „megoldási javaslatot”. Vagyis: a kinevezésre jogosult testület elé terjesztik, hogy Gregor József kapjon egyszéves művészeti vezetői megbízást; az emlegetett feltételekből követhetik, hogy Pál Tamás a Szegedi Szimfonikus Zenekar élére fogják javasolni.

A jelenlévő Gregor József elmondta, hogy az elszerződések is kifogásolt, „színházi rendtelenséget”, a szervezési bajokat szeretné megszüntetni, a társulatot kiegészíteni és valamennyi tagját folyamatosan foglalkoztatni; a jelenleginél gazdagabb repertoárt kíván építeni. A majdan szerződötendő karmester mellett vendégművészekkel dolgozik, köztük Oberfrank Gézával, Pál Tamással, a jövő évadtól az Operaházba szerződött, de felállásban továbbra is a szegedi társulathoz kötődő Cser Miklóssal, a tavaly Szegedről Miskolcra elszereződött Molnár Lászlóval. „Ugy érzem magam, mint a gályarab, aki beleesett a tengerbe, aztán kihúzták és a hajókormányhoz állították” — példalózott Gregor; úgy tűnt, mindenki értette. S. E.

Átalakul a magyar kormány

Helycsere hat bársonyszékben

A miniszterelnök — a korábban tett nyilatkozatainak megfelelően — levonta a következtetéseket az egyes miniszterek munkájában tapasztalt következetlenségek, illetve az ebből következő patthelyzetet feloldó miniszterelnöki elhatározásról nyilatkozott Raft Miklós államtitkár, a Minisztertanács Hivatalának elnöke az MTI-nek.

A Minisztertanács személyi összetételének megváltoztatására több indok került sor. Ezek közül az egyik, hogy az utóbbi időben zavart okozó intézkedéseket néhány miniszter személyes felelősség is terhel — mondta Raft Miklós. Ezt egyébként a miniszterelnök az Elnöki Tanácshoz benyújtott előterjesztésében is megfogalmazta. Ugyanakkor a személycseréket az is indokolja, hogy a kormányzati munkában erősíteni szükséges a szakmai elemet. Ezt a törekvést jelzi, hogy a megválasztásra javasolt személyek nagy szakmai tekintéllyel bírnak. Gyakorlatuk van a politikai közszereplésben, és bizton remélhető, hogy megfelelnek a plurális viszonyokból adódó sajátos követelményeknek is. Végezetül: kinevezésükkel egységesebb, fiatalabb korösszetételű, és így munkabíróbb, nagyobb kormányzati össz-

hangot felmutatni képes Minisztertanács állhat össze. Mindezek alapján tett indítványt Németh Miklós az Elnöki Tanácsnak. A Minisztertanács elnöke előterjesztésében kezdeményezte, hogy az Országgyűlés május 10-i hatállyal mentse fel: Berecz Frigyes ipari minisztert; Czibere Tibor művelődési minisztert; Hoós Jánost, az Országos Tervhivatal elnökét; Váncsa Jenő mezőgazdasági és élelmiszerügyi minisztert; Várkonyi Péter külügyminisztert és Villányi Miklós pénzügyminisztert.

Egyidejűleg nevezze ki: Békési László pénzügyminiszter-helyettesét; pénzügyminiszter: Glatz Ferencet, az MTA Történettudományi Intézete igazgatóját művelődési miniszterre; Horn Gyula külügyminiszteriumi államtitkár, külügyminiszterre; Horváth Ferenc ipari miniszteriumi államtitkár ipari miniszterre; Hütter Csabát, a Szécsényi II. Rákóczi Ferenc Termelőszövetkezet elnökét mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterre és Kemény Ernőt, a tervhivatal államtitkárát miniszterre, az Országos Tervhivatal elnökévé.

— Milyen eljárásjogi szabályok teszik lehetővé a miniszterelnök indítványának előterjesztését?

— Az alkotmány egyik szakasza kimondja, hogy a Minisztertanács elnökét és az MT tagjait az Országgyűlés az Elnöki Tanács javaslatára menti fel, illetve választja meg. Ezt az alkotmányi rendelkezést egészíti ki a házszabályok azzal, hogy kimondják: az Elnöki Tanács a maga javaslatát az MSZMP Központi Bizottsága és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa közös kezdeményezésének alapján terjeszti az Országgyűlés elé. Tehát a miniszterek megvá-

lasztása jelenleg egy háromlépcsős eljárást kíván. Az első a kezdeményezés, a második a javaslattevés, a harmadik a döntés a felmentésről, illetve a megválasztásról. Most azonban egy lépcsőfok kiesett, mivel a HNF OT nem kívánt élni kezdeményezési jogával. Ugyanakkor semmiféle tiltó rendelkezés nincs arra nézve, hogy a Minisztertanács elnöke a miniszterek kiválasztásakor ne teheszen indítványt. Ilyen tilalom egyébként ellentmondana minden logikának és egyszerűségnek. Hiszen a kormány elnöke dolgozik együtt miniszterével, tevékenységükért egyfajta politikai felelősséget visel, s ezért kiválasztásukban is szerepet kell kapnia. Jelenleg ennek a szerepvállalásnak még nem alakult ki a pontos jogi szabályozása. Ez majd az új alkotmányra vár. Addig azonban a most követett eljárás látszik célszerűnek, és egyben törvényesen megalapozottnak.

— Az eddigi gyakorlatól eltér, s szokatlan, hogy még a döntés előtt nyilvánosságot kapott az egyes miniszteri tárcák élére jelölt személyek neve. Korábban az ilyen jellegű személyi döntéseket zárt ajtó mögött hozták meg, és a közvélemény csak akkor értesült minkerről, amikor már a kész ténnyekről lehetett informálni...

— Most ebben is változás van, s természetesen lehetőség nyílik arra is, hogy a Házszabályoknak megfelelően, az Országgyűlés illetékes bizottságai megismerjék és meghallgassák az egyes jelölteket, és róluk véleményt alakítsanak ki. Az Országgyűlés, amikor az Elnöki Tanács javaslata felett dönt, figyelembe veszi e bizottsági véleményeket — mondotta végezetül Raft Miklós.

A párt káderhatásköréről

A káderhatáskör gyakorlása nem felel meg a politikai párt munkastílusának, éppen ezért annak jogszabályokkal biztosított érvényesítése sem indokolt. A Központi Bizottság elé kerülő javaslat értelmében ennek a jogszabálynak az érvényesítéséről a párt le kívánja mondani — nyilatkozta Kimmel Emil, az MSZMP szóvivőhelyettese az MTI-nek a kormányátalakítással kapcsolatos kérdésekre válaszolva.

Kimmel Emil előzőleg emlékeztetett arra, hogy az MSZMP Politikai Bizottsága április 19-ei ülésén foglalkozott a párt káderhatáskörének módosításával. Erről az ülést követő szövevi értekezleten szakértői tájékoztatás hangzott el. Ott is szó esett arról — bár úgy tűnik, akkor nem kapott ez kellő figyelmet —, hogy a Politikai Bizottság nem döntött, hanem egy javaslatot fogadott el, amelyet a Központi Bizottság soron következő ülése elé kíván terjeszteni.

A javaslat szerint a párt kezdeményezi a vonatkozó

jogszabályok hatályon kívül helyezését. Ugyanakkor — s ez hozzátartozik e témakörhöz — a világ valamennyi kormányzó pártjánál vagy hatalomra törő pártjánál gyakorlat, törő pártjánál gyakorlat, törő pártjánál vezetői funkció betöltését politikai eszközökkel kívánja befolyásolni: jelöltek állításával, ajánlásával, a nyilvánosság biztosításával. Az adott helyzetben, mikor még a régi szabályok hatályban vannak, de az új törekvések szellemisége is érvényre kell, hogy jusson, nyilvánvaló a Központi Bizottság az utóbbiak szerint kíván eljárni.

Kimmel Emil mindehhez hozzáfűzte, hogy véleménye szerint a kormány jelenlegi helyzetében nem lehet közömbös: a párt Központi Bizottsága támogatja-e a kormányfő elképzeléseit, vagy sem. Ugyanakkor a pártnak sem közömbös, hogy ebbéli véleményét meg a Parlament ülése előtt nyilvánítsa és a Központi Bizottság szintjén megfogalmazza. (MTI)

Feneketlen zsák, vagy jámbor fejőstehén?

A költségvetés reformja

Az Országgyűlés várhatóan a májusi ülészen tárgyalja meg a költségvetési reform koncepcióját. Nyilvánvaló, hogy a gazdaságban, a versenyszféra-ban alaposan csökkenteni kell az állam jövedelem-újraelosztó szerepét. Ezzel egyidejűleg mérsékelni kell a hagyományos — mondhatni, klasszikus — állami feladatokra, tehát az igazgatásra, a rend- és jogvédelemre, valamint a védelemre fordított kiadások összegét is. Nem tartható fenn a mai rendszerű — és arányú — állami kötelezettségvállalás az egészségügy, az oktatás, a társadalombiztosítás, a szociálpolitika és a lakásgazdálkodás területén sem.

A költségvetési reformnak az egész államháztartásra ki kell terjednie; az állami költségvetés szűkebben vett területei mellett az elkülönített állami pénzalapok és egyéb állami kötelezettségek — így például, az Állami Fejlesztési Intézet által átvállalt vállalati adósságok —, a társadalombiztosítás és a tanácsok területét is át kell fognia.

A legfontosabb cél az,

hogy kialakuljon a gazdaságnak egy olyan, kifejezetten pénzügyi eszközökkel alkalmazható irányítási rendszere, amely az államháztartás kívánatos egyensúlyát, a hiány csökkentését piaci finanszírozási eszközökkel biztosítja.

E célok elérése érdekében a költségvetési reformnak olyan piacgazdaság modelljét kell megteremtenie, amelyben az árak — és az árakban foglalt jövedelmek —, a bérek és a vállalkozói nyereség valóságos gazdasági tényezők. Tehát a piacon elfogadott teljesítmény, hatékonyság alakítja, formálja és osztja el a jövedelmeket; a termelési tényezőket — a munkaerőt, a tőkét, a természeti kincseket, az importot, illetve az ehhez szükséges konvertibilis devizát, és így tovább — a piacon lehet megszerezni. Értéküket a piac határozza meg.

Ebben a modellben az állam szerepe a jövedel-

mek központosításában és újraelosztásában az érték-tartó társadalmi ellátásokra: a klasszikus állami feladatokra — köztük az igazgatásra, a védelemre —, az infrastruktúrára és az úgynevezett makrostruktúra átalakításával kapcsolatos feladatokra korlátozódik. Az elosztásra — befektetésre — kerülő jövedelmek túlnyomó többsége a piac értékítélete alapján, a vállalkozásokon, illetve a lakosság, az állampolgárok személyes közreműködésével kerül be, vesz részt az újraelosztás folyamatában. Ebből következik, hogy a külföldi tulajdonformák működését, a gazdaságban játszott szerepét csakis a hatékonyságon alapuló piaci ítélet szabja meg. Nem befolyásolja állami szabályozás, tehát a társadalmi-gazdasági folyamatokat — központi szervezés helyett — a társadalom önszerveződése irányítja.

Az állam visszavonulása, a gazdasági folyama-

tokba való beavatkozásának jelentős mérséklődése révén felszabaduló forrásokat az érték-tartó társadalom-, illetve szociálpolitika feladatainak ellátására lehet átcsoportosítani.

Egy részük pedig — a feladatok egyidejű leadásával — a lakossági, illetve a vállalkozási szférába kerül.

A költségvetési reform végrehajtása során az államháztartás bevételeit egyre növekvő mértékben szabályozzák majd törvények, és a kiadásokat pedig a jelenleginél sokkal pontosabban körülhatárolt állami feladatok, illetve törvények határozzák meg. Így aztán az úgynevezett fiskális és monetaris — a kincstári, és a pénzügyi — területek között világos feladatmegosztás jön létre. Megszűnik a költségvetés „feneketlen zsák”, illetve, a másik oldalról, a „jámbor fejőstehén” értelmezése. Világos, egyértelmű, és törvényekkel körülhatárolt állami költségvetési rendszer születik, amely alapja és ösztönzője lehet a további reformfolyamatoknak.

Csik István